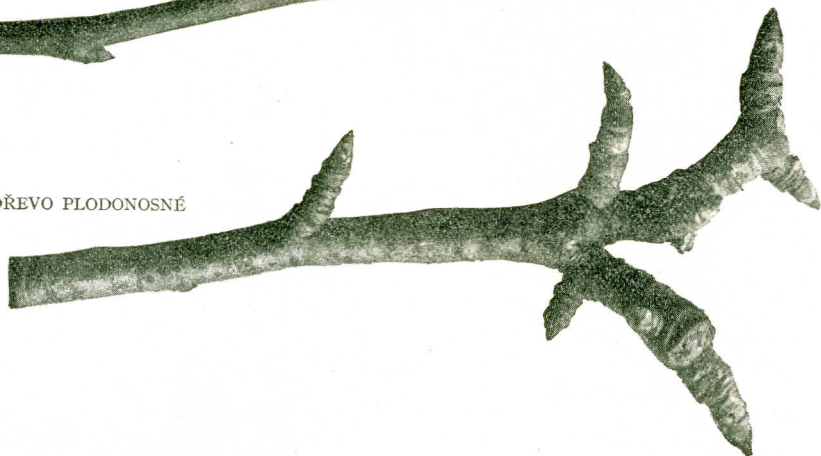

MUŠKATELKA TURECKÁ - *Zbuzanka*

LETOROST

DŘEVO PLODONOSNÉ

MUŠKATELKA TURECKÁ (ZBUZANKA)

Koncem srpna bývá pražský ovocný trh zaplaven pěknými, velmi chutnými hruškami, které se pode jménem „Zbuzanek“ všeobecně nabízejí a nalézají ochotných kupců. Nelze se tomu však také diviti, neboť málokterá, v ten čas zrající hruška jest tak chutná jako tato.

Jméno Zbuzanka obdržela asi od obce Zbuzan v okrese smíchovském ležící, odkudž prý začali ji do Prahy dovážeti. Kdy a jak se kolem Prahy šířiti začala, se neví; je to prý odedávna. Možno jen předpokládati, že před časem přinesl ji někdo na trh do Prahy, kde ji asi pro její chutnost dobře zpeněžil, což nejspíše pobádalo k dalšímu sázení a nynějšímu rozšíření. Avšak nejen kolem Prahy, ale také jinde v Čechách jest dosti známá, čehož je důkazem, že se doporučuje v 16 okresích k všeobecnému pěstování. Podle jména „Muškateľka turecká“ dalo by se souditi, že byla snad z balkánských zemí k nám donesena, čemu nasvědčuje stať v „H. der Obstkunde“, kde pod čís. 273 popsána jest naší Zbuzance velice podobná, snad s ní totožná hruška pod jménem „Türkische müsķirte Sommerbirne“ s poznámkou, že pochází z Turecka, kdež se nazývá „Misk Armudi“.

Místem zovou ji krátce „Velká muškateľka“ na rozdíl od vymírající Muškateľky malé, která se dříve těšila největší oblibě. Naše Zbuzanka, která sice nemá té silné muškátové vůně a chuti jako Muškateľka malá, nahradí tuto úplně v každém ohledu, vynikajíc nad ni velikostí, krásnější barvou a prodejností. V nedozrálém stavu se hodí i tato pro veškerý způsob zpracování.

S největším prospěchem se dá pěstovati nejen v souvislých sadech, nýbrž i v poli, neboť doba česání nastává až po žních; podél cest není radno ji sázeti, neboť příliš mnoho láká svojí úhledností.

Na kdouli roste dobře, následkem veliké plodnosti přestává brzo růsti a jest lépe pěstovati ji v domácích zahradách co krsek na plánce. Daří se dobře v každé poloze, i vysokou ještě snáší; na půdu nečiní nároků, ač, jako každá jiná, jest ze žírné půdy větší a chutnější, než z půdy hubené. Plísněmi netrpívá a zůstává v listech i plodech úplně čista, jen ve vlhkých letech, jako roku 1910, trpí listy, ač ne v té míře jako jiných druhů. Vzrůstu jest zdravého, pěkně do výšky, ač větve při velké plodnosti se kloní dolů.

Záhy plodí, a to velmi hojně a stále. Letorosty vyvinuje dlouhé a štíhlé, pod oky zcela ne-

patrně zprohýbané, zelenavě nahnědlé, na slunci hnědé a řídce nenápadnými tečkami pokryté. (Viz obraz v čele textu.)

Na spodu letorostu bývají listy široké a oválové, až 95 mm dlouhé a 55 mm široké, po okraji drobně a tupě pilovité, na konci letorostu jsou listy menší, téhož tvaru, ostřeji a hruběji pilovité, na řapíkách asi 25 mm dlouhých s niťovými palisty. Listy příplodní jsou o něco menší.

Stromy bývají na jaře polovelkými květy téměř obsypány a nejsou příliš choulostivé vůči mrazům, čímž se vysvětluje každoročně stejnoměrná plodnost.

Plody dosahují pravé velikosti v druhé polovici srpna, jsou tvaru povětšinou vejčitého, některé jsou ke kalichu poněkud baňatější, jiné opět štíhlejší, ke stopce maličko prohnuté, končící utatou špičkou. Otevřený kalich sestává z plátků odspoda zdužnělých a vztyčených barvy plodu, končících přischlými špičkami, nalézají se v malé, mělké jamce podle tvaru plodu, buď na širším nebo zašpičatělém temeni. Silná, dřevnatá, ku plodu maličko zdužnělá, světle zelená, dílem rezavě žlutá stopka, jest vtlačena na špičce plodu šikmo do malé jamky.

Hladká, drobounce hrbolatá, jakoby nějakou zrninou podložená, málo lesklá slupka bývá světle žlutavězelená, na slunci temně začervenalá, v plné zralosti jasně zelenavě žlutá, ve stínu zeleně prokvétalá a jasně začervenalá, celá zcela hustě poseta jemnými, bílými, mdlé zelenavě, na slunci červeně vroubenými tečkami. Některé plody bývají kolem kalíšku postříknuty drobounkou rzí, na jiných najde se nějaká rzivá, ostře ohraničená skvrna, většina plodů jest však úplně bez rezu.

Bělavě žlutavá, hojně šťavnatá, máslovitá, zdánlivě zrnitá, tak jako sypká, však přece jemná dužina jest chuti velmi dobré, sladké a libě muškátově vonné.

Dostí jemnou zrninou řídce obklopený, plnoosý jaderník chová v malých, delších pouzdrech obyčejně ještě bělavá, po koncích zahnědlá jádra.

Trhá se podle počasí od 10. srpna, někdy o nějaký den později, ještě za zelena, v kterémžto stavu v jakémkoli balení i dalekou dopravu dobře snáší. V několika dnech žloutne — úplně dozrává, při čemž vydává silnou muškátovou vůni. Úplně zralá vydrží již jen několik dnů.

Veškeré dobré její vlastnosti činí z ní obchodní hrušku prvního řádu.

Literatura jí dosud věnovala velice málo pozornosti.

Mimo uvedené již dílo „Handbuch der Obstkunde“, číslo 273, činí o ní zmínku: Diel VI. strana 155, Dittrich I., strana 578, Liegel, strana 64, Dochnahl, strana 19, vesměs pode jménem „Türkische müskirte Sommerbirne“, doporučující ji co výbornou obchodní i stolní letní hrušku.

V pomologickém ústavu v Troji vedena jest pod číslem 343.

MUŠKATELKA TURECKÁ – (*Zbuzanka*)